

XXI. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan vuodelta 1926 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano y. m. Vuonna 1926 kuului musiikkilautakuntaan yliarkkitehti H. Lindberg puheenjohtajana, kauppaneuvos A. Niklander varapuheenjohtajana, kirjaltaja V. Mikkola, filosofiantohtori H. Ramsay ja puuseppä G. Vuorinen. Sihteerin tehtäviä hoiti oikeusneuvosmies K. Furuhielm.

Vuoden varrella kokoontui musiikkilautakunta 10 kertaa, ja oli käsiteltyjen asioiden lukumäärä kaikkiaan 84, joiden lisäksi tulevat ne toimenpiteet, joihin lautakunnan puheenjohtaja lautakunnan valtuuttamana oli ryhtynyt.

Kaupunginorkesterin toiminta oli pääasiassa entisen ohjelman mukainen. Orkesterin jäsenmäärä oli 69 ja johtajana toimi professori R. Kajanus.

Vuoden varrella järjestettiin 16 varsinaista sinfoniakonserttia, 2 ylimääräistä sinfoniakonserttia, 32 kansansinfonia- ja kansankonserttia, jota paitsi orkesteri avusti 116 oopperanäytännössä, 85 teatterinäytännössä sekä 16 muussa konsertissa.

Vuoden varrella järjestetyistä 16 varsinaisesta ja 2 ylimääräisestä sinfoniakonsertista johti professori Kajanus 12; tohtori T. Haapanen 1, säveltäjä L. Madetoja 2, herra O. Fohström 1 sekä herrat A. Wiklund Tukholmasta ja P. Gram Köpenhaminasta kumpikin 1 konsertin.

Edellämainituissa sinfoniakonserteissa esiintyivät seuraavat solistit: herrat M. Orlando (huilu), Y. Selin ja A. Földesy (sello), G. Björck, J. Hubay, L. Szerdahelyi (viulu), T. Louko (laulu), M. Paavola, S. Palmgren ja A. Borovsky (piano); sekä allamainitut naiset: L. Kajanus-Blenner (harppu), M. Sjögren, H. Yuasa (laulu), M. Wit, K. Bernhard ja I. Hurstinen (piano).

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Sibelius: Öinen ratsastus ja auringonnousu; Sinfonia IV; Sinfonia V; Sinfonia VI; Sinfonia II; Pingoud: Pianokonsertti II; Madetoja: Huvinäytelmä-alkusoitto; Aslak Smaukka: sävelruno mieskuorolle ja orkesterille; Sinfonia III (kaksi kertaa); Ikonen: Synfonia inornata; Palmgren: Metamorfooseja; Kajanus: Overtura Sinfonica; Impromptu; Beethoven: Sinfonia VIII; Alkusoitto oopp. Leonore III; Alkusoitto oopp. Fidelio; Sinfonia V; Weber: Alkusoitto oopp. Euryanthe; Rachmaninoff: Pianokonsertti III; Mozart: Konsertti harpulle ja huilulle; Il re pastore; Die heilige Quelle; Viulukonsertti n:o 5; Alkusoitto oopp. Taikahuilu; Viulukonsertti d-dur; Sinfonia g-molli; Aaria oopp. Figaro; Glasunoff: Sinfonia V; Tschaiakoffsky: Francesca da Rimini, sinf. runo; Sinfonia V e-moll; Viulukonsertti d-dur; Sinfonia IV; Roger-Ducasse: Sarabande; Haydn: Konsertti sellolle ja orkesterille, d-dur; Händel: Resitatiivi ja aaria oopp. Rinaldo; Ravel: Rhapsodie espagnole; Dvorak: Konsertti sellolle ja orkesterille; Honegger; Pacific 231, sinfoninen

liikunnan kuvaus; A. Wiklund: Sinfonia op. 20; Aulin: Viulukonsertti n:o 3; Atterberg: Sinfonia piccola; Sinfonia III (Merisinfonia); Liszt: Konsertti pianolle *ess-dur*; Florent Schmitt: Unelmia; Hubay: Csardaskohtaus n:o 14; Schubert: Sinfonia *h-moll*; Rameau: Konsertti; Bach: Konsertti kahdelle pianolle; Pianokonsertti *d-moll*; Mahler: Sinfonia 1, *d-dur*; Puccini: Aaria oopp. Butterfly; Schumann: Pianokonsertti *a-moll*; Strauss: Don Juan, sinfoninen runo; Tod und Verklärung; Nielsen: Alkusoitto Helios; Kolme osaa Aladdin-sarjasta; Gram: Sinfonia II; Lange-Müller: Alkusoitto (Sinfoniasta IV); Glass: Scherzo (Sinfoniasta IV).

Konserttiyleisön lukuisuudesta mainittakoon, että sen lukumäärä sinfoniakonserteissa nousi keskimäärin 479 henkilöön konserttia kohti (kaikkiaan 7,654 henkilöä), kansan- ja kansansinfoniakonserteissa keskimäärin 405 henkilöön (kaikkiaan 12,997 henkilöä) sekä ylimääräisissä konserteissa kaikkiaan 1,170 henkilöön. Konserteissa kävi siis huomattavan paljon vähemmän väkeä kuin edellisenä vuonna, jolloin sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 9,073 henkilöä sekä kansan- ja kansansinfoniakonserteissa kaikkiaan 20,586 henkilöä.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin tulot olivat kalenterivuonna 1926 695,244: 55 markkaa, siitä tuloina omista konserteista 205,894: 55 markkaa sekä 489,350 markkaa avustuksesta muissa tilaisuuksissa. Tulot omista konserteista olivat siis vuonna 1926 hieman alentuneet, jota vastoin tulot muiden näytäntöjen ja konserttien avustamisesta olivat tuntuvasti suuremmat, mikä riippui siitä, että Suomalainen ooppera jälleen, oltuaan suljettu 1925 vuoden syyskauden, toimi koko kertomusvuoden. Valtionapua sai orkesteri 500,000 markkaa. Menot olivat kalenterivuonna 2,373,151: 64 markkaa, joista palkkoja ja ikäkorotuksia 2,247,013: 89 markkaa, konserttikuluja 109,911: 70 markkaa, nuotteja ja soittovälineitä 9,594: 90 markkaa sekä muita menoja 6,631: 15 markkaa.

Kuukausitilien tarkastus. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on orkesterin taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 p:nä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen, tuloja ja menoja osoittavan taulukon. Kohta näiden asiakirjain saavuttua toimittivat lautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri kunkin kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan tila kirjain mukaiseksi. Kuukausitili todisteinen toimitettiin heti rahatoimikonttoriin.

1927 vuoden budjettilaskelma. Elokuun 25:ntenä päivätyllä kirjelmällä lähetti musiikkilautakunta säädetyssä järjestyksessä rahatoimikamariin vuotta 1927 varten laatimansa budjettilaskelman, jonka kaupunginvaltuusto vahvisti muuttamatta.

Avustettujen sivistysyritysten valvonnan, joka osittain on lautakunnan toimenä, järjesti ja tehtävät tässä suhteessa jakoi lautakunta jäsenten kesken kuten aikaisemminkin.

Ulkoilmakonsertit. Vuonna 1926 asetti kaupunginvaltuusto 19,200 markan suuruisen määrärahan lautakunnan käytettäväksi ulkoilmakonserttien toimeenpanemiseksi. Tämän määrärahan jakoi musiikkilautakunta sittemmin siten, että musiikkimajuri A. Apostolille annettiin 9,600 markkaa ja Helsingin työväenyhdistyksen torvisoittokunnalle samansuuruinen määrä, ehdolla että kumpikin soittokunta antaisi konsertteja kesän kuluessa kerran viikossa Kalliossa, Hermannissa ja Vallilassa.

Kaupunginorkesterin miesluvon vähentäminen. Käsitellessään 1926 vuoden talousarviota myönsi kaupunginvaltuusto sille määrärahan edellyttäen, että orkesteriin kuuluisi 69 miestä syyskuun 1 p:ään ja tästä ajasta vuoden loppuun ainoastaan 52 miestä. Tehdäkseen mahdolliseksi orkesterin pysyttämisen 69 miehisenä myöskin syyskuun 1 p:n jälkeen, myönnettiin kuitenkin kaupunginvaltuuston käytettäväksi 140,000 markkaa. Tämän lisäksi kaupunginvaltuustoa kehoitettiin antamaan valtuustolle esitys kaupunginorkesterin voimassapitokustannusten vähentämisestä. Tämä päätös aiheutui siitä, että se n. 1,500,000 markan tappio, jonka kaupunginorkesterin toiminta vahvistetun talousarvion mukaan oli vuonna 1926 aiheuttava, katsottiin liian suureksi.

Mainitun valtuuston musiikkilautakunnalle antaman määräyksen johdosta lautakunta maaliskuun 12 p:nä antoi valtuustolle laajan lausunnon¹⁾, joka päättyi ehdotukseen, että orkesteri pysytettäisiin 69 miehisenä 1926 vuoden syyskuun 1 p:stä eteenkinpäin ja että valtuusto käyttövaroistaan osottaisi ylläsanotun määrärahan, 140,000 markkaa. Huhtikuun 21 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi lautakunnan ehdotuksen. Rahatoimikamari oli esittänyt, että orkesterin miesluku syyskuun 1 p:stä supistettaisiin 52 miehiksi.

Konserttitalon rakentaminen. Harkitessaan mitä mahdollisuuksia olisi supistaa kaupungin suoranaisia nettokustannuksia orkesterin voimassapitamisestä, selvitti musiikkilautakunta perusteellisesti äskenmainitussa lausunnossaan kysymystä siitäkin, miten konserttitalon rakentaminen vaikuttaisi orkesterin toimintaan, ja ehdotti lautakunta, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarin tehtäväksi selvittää konserttitalon rakentamismahdollisuuksia. Kaupunginvaltuusto kuitenkin huhtikuun 21 p:nä pitämässään kokouksessa päätti että lautakunnan ehdotus sillä kertaa oli raukeava.

Kaupunginorkesterin konserttien radioiminen. Suomen yleisradio osakeyhtiön tekemästä esityksestä päätti musiikkilautakunta myöntää hakijalle oikeuden koetteeksi syyskautena radioida kaupunginorkesterin konserttien ohjelmat 400 markan maksua vastaan sinfonia- ja 200 markan maksusta kansankonserteista kerralta ja ehdolla ettei solistien esityksiä radioida ilman heidän suostumustaan.

Professori R. Kajanuksen 70-vuotispäivä. Joulukuun 2 p:nä täytti professori R. Kajanus, joka johdettuaan vuosikymmeniä Filharmonisen seuran orkesteria on yhtäjaksoisesti ollut kaupunginorkesterinkin taiteellisena johtajana, 70 vuotta. Tätä merkkipäivää maamme musiikkielämässä vietti kaupunginorkesteri antamalla sanottuna päivänä sinfoniakonsertin, jonka ohjelmassa muun muassa oli kaksi professori Kajanuksen ensi kertaa esitettyä orkesteriluonnosta, Overtura sinfonia ja Impromtu. Sitä paitsi kävi musiikkilautakunta professorin luona lausumassa onnittelevan merkkipäivän johdosta ja kiitoksensa professori Kajanuksen uhrautuvasta ja menestyksellisestä työstä kaupunginorkesterin hyväksi.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.